

Aan de andere kant moet men eerlijk uitspreken dat het niet waarschijnlijk is dat zijn werk zal worden her-ontdekt. De structuur van zijn persoonlijkheid zou die verwachting wel wettigen en die persoonlijkheid is het dan ook die mij, bij de voorbereiding van deze lezing, het meest heeft aangetrokken. Als auteur was hij meer beschrijver dan verteller; hij had het oog van een schilder en het oor van een dialect-onderzoeker. Aan dat schildersoog dankt men o.a. impressies van het vooroorlogse Rotterdam en van de Maas; proza dat mooi dienst zou kunnen doen om boeken met oude foto's te illustreren, als ik de verhouding van beeld tot woord even omkeren mag. Als opmerker van dialectische eigenaardigheden geeft Haspels in zijn werken bijdragen tot de kennis van het eigentijdse Achterhoeks, Zeeuws, Vlielands en Terschellings. Het door Haspels weergegeven Zeeuws dialect is, naar ik verneem, in de studies van de Dialectencommissie opgenomen. Het Rotterdamse mondeigen moet hem te rauw in de oren hebben geklonken, want wat hij in *David en Jonathan* daarvan maakt stelt teleur.

Mag men van een schrijver verwachten dat hij een denker is? Zo ja, dan kan Haspels geen diepe geest worden genoemd. Maar men kan niemand verwijten dat hij niet groter was dan hij was. Daarom valt bij het samenvattend oordeel de nadruk op het koppelteken tussen de benaming predikant en de benaming literator. In de hedendaagse literatuur doet zich het merkwaardig verschijnsel voor, dat die overwegend levensbeschouwelijk is, althans met levensproblemen worstelt, terwijl de officiële kritiek dit werk hardnekkig en naar mijn mening eenzijdig uitsluitend literair wil bezien. In Haspels, ook de criticus, waardeer ik de synthetische blik, die weigert het leven in een aantal autonome gebieden te splitsen. Als ik het eens ouderwets mag zeggen: Haspels heeft op de bres gestaan voor de eenheid des levens. Hij heeft die bres met zijn persoon en werk niet kunnen dichten, maar deze zijn zwakheid is zijn kracht geweest.